

INHOUD

WOORD VOORAF	v
PRÉAMBULE	ix
LIJST MET AFKORTINGEN	xxi

INLEIDING:

DE ONDERZOEKSOPDRACHT	1

HOOFDSTUK I.

DE ORGANISATIE EN DE WERKING VAN DE BURGERLIJKE

INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN	3

I.1. Nederland	3
I.1.1. De organisatie	3
I.1.2. De opdrachten	5
I.1.3. De sturing en het beleid	7
I.1.4. De controle	9
I.1.5. De bevoegdheden	10
I.1.5.1. Het uitgangspunt	10
I.1.5.2. De algemene bevoegdheid tot het verzamelen en verwerken van gegevens	11
I.1.5.3. De bijzondere bevoegdheden	12
I.1.5.3.1. De algemene voorwaarden	13
I.1.5.3.2. Het observeren van personen en zaken ..	14
I.1.5.3.3. De inzet van natuurlijke personen en rechtspersonen	15
I.1.5.3.4. Het doorzoeken en onderzoeken van plaatsen en voorwerpen	17
I.1.5.3.5. Het openen van post	19
I.1.5.3.6. Het binnendringen in een geauto- matiseerd werk	20

	I.1.5.3.7.	Het onderzoek van communicatie	21
	I.1.5.3.7.1.	Het opvragen van gebruikersgegevens	21
	I.1.5.3.7.2.	Het opvragen van verkeersgegevens	22
	I.1.5.3.7.3.	Het gericht aftappen	23
	I.1.5.3.7.4.	Het ongericht aftappen	24
	I.1.5.3.7.5.	Het ‘searchen’	25
	I.1.5.4.	Besluit	25
I.2.	Duitsland		26
I.2.1.	De organisatie		26
	I.2.1.1.	Het uitgangspunt	26
	I.2.1.2.	Het federale niveau	27
	I.2.1.3.	Het deelstatelijk niveau	28
	I.2.1.4.	Het <i>Trennungsgebot</i>	29
I.2.2.	De opdrachten		30
	I.2.2.1.	De <i>Verfassungsschutzbehörden</i>	30
	I.2.2.2.	De <i>Bundesnachrichtendienst</i>	33
I.2.3.	De sturing en het beleid		33
I.2.4.	De controle		34
	I.2.4.1.	Het <i>Parlamentarische Kontrollgremium</i>	34
	I.2.4.2.	De <i>G10-Kommission</i>	35
	I.2.4.3.	De overige vormen van controle	36
I.2.5.	De bevoegdheden		36
	I.2.5.1.	Het uitgangspunt	36
	I.2.5.2.	Het verzamelen en verwerken van gegevens	38
	I.2.5.2.1.	Het <i>Bundesamt für Verfassungsschutz</i>	38
	I.2.5.2.2.	De <i>Bundesnachrichtendienst</i>	39
	I.2.5.3.	Het heimelijk verzamelen van informatie	40
	I.2.5.3.1.	Het <i>Bundesamt für Verfassungsschutz</i>	40
	I.2.5.3.2.	De <i>Bundesnachrichtendienst</i>	41
	I.2.5.3.3.	De politiediensten	41
	I.2.5.4.	Het vorderen van bankgegevens	42
	I.2.5.4.1.	Het <i>Bundesamt für Verfassungsschutz</i>	42
	I.2.5.4.2.	De <i>Bundesnachrichtendienst</i>	43
	I.2.5.4.3.	De politiediensten	44
	I.2.5.5.	Het vorderen van gegevens van luchtvaartmaat- schappijen	44
	I.2.5.5.1.	Het <i>Bundesamt für Verfassungsschutz</i>	44
	I.2.5.5.2.	De <i>Bundesnachrichtendienst</i>	45
	I.2.5.5.3.	De politiediensten	45

I.2.5.6.	Het vorderen van postgegevens	45
I.2.5.6.1.	Het <i>Bundesamt für Verfassungsschutz</i> . . .	45
I.2.5.6.2.	De <i>Bundesnachrichtendienst</i>	47
I.2.5.6.3.	De politiediensten	47
I.2.5.7.	Het kennismemen van post	47
I.2.5.7.1.	Het <i>Bundesamt für Verfassungsschutz</i> . . .	47
I.2.5.7.2.	De <i>Bundesnachrichtendienst</i>	49
I.2.5.7.3.	De politiediensten	50
I.2.5.8.	Het vorderen van telecommunicatiegegevens	50
I.2.5.8.1.	Het <i>Bundesamt für Verfassungsschutz</i> . . .	50
I.2.5.8.2.	De <i>Bundesnachrichtendienst</i>	52
I.2.5.8.3.	De politiediensten	53
I.2.5.9.	Het af luisteren van telecommunicatie	54
I.2.5.9.1.	Het <i>Bundesamt für Verfassungsschutz</i> . . .	54
I.2.5.9.2.	De <i>Bundesnachrichtendienst</i>	54
I.2.5.9.3.	De politiediensten	56
I.2.5.10.	Het opvangen van privécommunicatie in een woning	56
I.2.5.10.1.	Het <i>Bundesamt für Verfassungsschutz</i> . . .	56
I.2.5.10.2.	De <i>Bundesnachrichtendienst</i>	58
I.2.5.10.3.	De politiediensten	58
I.2.5.11.	Het ongericht of strategisch aftappen	59
I.2.5.11.1.	Het <i>Bundesamt für Verfassungsschutz</i> . . .	59
I.2.5.11.2.	De <i>Bundesnachrichtendienst</i>	59
I.2.5.11.3.	De politiediensten	61
I.2.5.12.	Besluit	61
I.3.	Frankrijk	62
I.3.1.	De organisatie	62
I.3.2.	De opdrachten	64
I.3.3.	De sturing en het beleid	65
I.3.4.	De controle	66
I.3.5.	De bevoegdheden	66
I.3.5.1.	De bevoegdheden in het kader van de police judiciaire	67
I.3.5.2.	De bevoegdheden in het kader van de police administrative	69
I.3.5.3.	De bevoegdheden in het kader van de inlichtingentaak	71
I.4.	Besluit	73

HOOFDSTUK II.	
DE VERHOUDING TUSSEN DE INLICHTINGEN- EN	
VEILIGHEIDSDIENSTEN EN DE OPSPORINGSINSTANTIES	75
II.1. Nederland	75
II.1.1. De operationele samenwerking met de opsporingsdiensten	75
II.1.1.1. De artikel 60-ambtenaren	75
II.1.1.2. De technische ondersteuning	76
II.1.2. De mededeling van informatie aan de opsporingsdiensten	77
II.1.2.1. De interne verstrekking van gegevens	77
II.1.2.2. De externe verstrekking van gegevens	78
II.1.2.2.1. De algemene regeling	78
II.1.2.2.1.1. Een gesloten systeem	78
II.1.2.2.1.2. De verstrekking van	
persoonsgegevens	81
II.1.2.2.1.3. De derdenregel	82
II.1.2.2.1.4. De verstrekking van	
gegevens die van belang	
kunnen zijn voor de	
opsporing of vervolging	82
II.1.2.2.2. De mededeling van strafbare feiten	
in het bijzonder	84
II.2. Duitsland	86
II.2.1. De operationele samenwerking met de opsporingsdiensten	86
II.2.2. De mededeling van informatie aan de opsporingsdiensten	89
II.2.2.1. De mogelijkheden van informatieverstrekking in	
het algemeen	90
II.2.2.1.1. Informatieverstrekking door het	
<i>Bundesamt für Verfassungsschutz</i>	90
II.2.2.1.1.1. Een open systeem	90
II.2.2.1.1.2. De derdenregel	91
II.2.2.1.1.3. De verstrekking van	
persoonsgegevens	92
II.2.2.1.1.4. De verstrekking van (per-	
soons)gegevens die van	
belang kunnen zijn voor	
de opsporing of vervol-	
ging	93

	II.2.2.1.1.5.	De verstrekking van (persoons)gegevens verkregen op grond van het <i>G10-Gesetz</i>	95
	II.2.2.1.2.	Informatieverstrekking door de <i>Bundesnachrichtendienst</i>	96
	II.2.2.1.2.1.	Een gesloten systeem	96
	II.2.2.1.2.2.	De derdenregel	97
	II.2.2.1.2.3.	De verstrekking van persoonsgegevens	97
	II.2.2.1.2.4.	De verstrekking van (persoons)gegevens die van belang kunnen zijn voor de opsporing of vervolging	97
	II.2.2.1.2.5.	De verstrekking van (persoons)gegevens verkregen op grond van het <i>G10-Gesetz</i>	97
	II.2.2.2.	De mededeling van strafbare feiten in het bijzonder	99
II.3.	Frankrijk		101
	II.3.1.	De operationele samenwerking met de opsporingsdiensten	101
	II.3.2.	De mededeling van informatie aan de opsporingsdiensten	101
	II.3.2.1.	De mogelijkheden van informatieverstrekking in het algemeen	102
	II.3.2.2.	De mededeling van strafbare feiten in het bijzonder	105
II.4.	Besluit		106

HOOFDSTUK III.

HET GEBRUIK VAN DOOR INLICHTINGENDIENSTEN VERKREGEN INFORMATIE IN DE OPSPORING EN VERVOLGING 109

III.1.	Nederland	109	
	III.1.1.	Het gebruik als start- of sturingsinformatie	110
	III.1.2.	Het gebruik als grond voor het aanwenden van dwangmiddelen	110
	III.1.3.	Het gebruik als strafrechtelijk bewijs	112
	III.1.3.1.	<i>De lege lata</i>	112
	III.1.3.1.1.	Het Nederlandse bewijsrecht	112

	III.1.3.1.2. AIVD-informatie als bewijsmiddel	113
	III.1.3.2. <i>De lege ferenda</i>	116
III.1.4.	De mogelijkheid voor leden van een inlichtingendienst om op te treden als getuige in een strafzaak	117
	III.1.4.1. Het beroepsgeheim van de AIVD-medewerker	118
	III.1.4.2. De AIVD-medewerker als getuige in een strafzaak	119
	III.1.4.2.1. <i>De lege lata</i>	119
	III.1.4.2.2. <i>De lege ferenda</i>	122
	III.1.4.2.2.1. Het beletten van openbaarmaking	123
	III.1.4.2.2.2. De afgeschermdde getuige	124
III.2.	Duitsland	127
	III.2.1. Het gebruik als start- of sturingsinformatie	127
	III.2.2. Het gebruik als grond voor het aanwenden van dwangmiddelen	128
	III.2.3. Het gebruik als strafrechtelijk bewijs	129
	III.2.3.1. Het Duitse bewijsrecht als uitgangspunt	129
	III.2.3.2. De informatie van inlichtingen- en veiligheidsdiensten	130
	III.2.4. De mogelijkheid voor leden van een inlichtingendienst om op te treden als getuige in een strafzaak	133
	III.2.4.1. Het beroepsgeheim	133
	III.2.4.2. De medewerker van de inlichtingen- en veiligheidsdienst als getuige	134
	III.2.4.2.1. De mogelijkheid om (delen van) de getuigenis geheim te houden	134
	III.2.4.2.2. De mogelijkheid om de identiteit van de getuige geheim te houden	135
III.3.	Frankrijk	137
	III.3.1. Het gebruik als start- of sturingsinformatie	137
	III.3.2. Het gebruik als grond voor het aanwenden van dwangmiddelen	138
	III.3.3. Het gebruik als strafrechtelijk bewijs	138
	III.3.4. De mogelijkheid voor leden van een inlichtingendienst om op te treden als getuige in een strafzaak	139
	III.3.4.1. Het beroepsgeheim	140
	III.3.4.2. De medewerker van de inlichtingen- en veiligheidsdienst als getuige	141
	III.3.4.2.1. De mogelijkheid om (delen van) de getuigenis geheim te houden	141

III.3.4.2.2. De mogelijkheid om de identiteit van de getuige geheim te houden	143
III.4. Besluit	145
HOOFDSTUK IV.	
ALGEMEEN BESLUIT	147
IV.1. De verplichting of mogelijkheid voor inlichtingendiensten om informatie over een misdrijf over te maken aan het gerecht	147
IV.2. De mogelijkheid voor inlichtingendiensten om 'technische bijstand' te leveren	149
IV.3. Het gebruik van gegevens van inlichtingendiensten als bewijs- materiaal of als start- of sturingsinformatie	150
IV.4. Het gebruik in rechte van gegevens die de inlichtingendiensten op wettelijke wijze verkregen hebben via methoden die het gerecht desgevallend niet kan hanteren	153
HOOFDSTUK V.	
RÉSUMÉ	155
V.1. L'obligation ou la possibilité pour les services de renseignement de communiquer à la justice des informations relatives à un délit	155
V.2. La possibilité pour les services de renseignement de prêter une « assistance technique »	157
V.3. L'utilisation de données provenant de services de renseignement en tant qu'éléments probants ou comme information initiale ou guide	158
V.4. L'utilisation en droit de données obtenues légalement par les services de renseignement au moyen de méthodes que la justice ne peut potentiellement pas utiliser	161
BIBLIÛGRAFIE	163